

LUKU 12 VALINNAISUUS PERUSOPETUKSESSA (OPS-perusteet)

Perusopetuksen valinnaisten opintojen yhteisenä tehtävänä on syventää oppimista, laajentaa opintoja ja vahvistaa jatko-opintovalmiuksia. Valinnaiset opinnot tarjoavat oppilaille mahdollisuuden kehittää osaamistaan kiinnostuksensa suunnassa. Valinnaisuus tukee opiskelumotivaatiota ja kartuttaa valintojen tekemisen taitoja.

12.1 Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit (OPS-perusteet)

Valtioneuvoston asetuksessa vuosiluokille 1-6 ja vuosiluokille 7-9 osoitetaan kullekin taide- ja taitoaineelle (musiikki, kuvataide, käsityö, liikunta, kotitalous) kaikille yhteisen opetuksen vähimmäistuntimäärä. Lisäksi näiden oppiaineiden opetukseen osoitetaan 1-6 vuosiluokille yhteensä kuusi vuosiviikkotuntia ja vuosiluokille 7-9 yhteensä viisi vuosiviikkotuntia, joista tuntijaossa käytetään nimeä taide- ja taitoaineiden valinnaiset. Valinnaisten tuntien käytöstä päätöksen tekee opetuksen järjestäjä.

Taide- ja taitoaineiden valinnaisiin osoitetut vuosiviikkotunnit voidaan paikallisessa opetussuunnitelmassa jakaa musiikin, kuvataiteen, käsityön, liikunnan ja kotitalouden kesken opetuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Vaihtoehtoisesti vuosiviikkotunnit tai osa niistä voidaan osoittaa oppilaiden valittaviksi. Valinnaisia tunteja voidaan käyttää painotetun opetuksen järjestämiseen, mikäli paikallisessa opetussuunnitelmassa painotetaan joitakin taide- ja taitoaineita tai niistä muodostettua oppiainekokonaisuutta.

Taide- ja taitoaineiden oppimäärät muodostuvat oppiaineen vähimmäistuntimäärästä ja mahdollisista taide- ja taitoaineiden valinnaisista tunneista. Taide- ja taitoaineiden tunnit arvioidaan osana yhteisinä oppiaineina opetettavien taide- ja taitoaineiden oppimääriä, eikä niistä anneta erillisiä arvioita perusopetuksessa käytettävissä todistuksissa.

Porin kaupunki

Valinnaisiin taide- ja taitoaineisiin on kahdeksannella vuosiluokalla käytettävissä kaksi vuosiviikkotuntia ja yhdeksännellä vuosiluokalla kaksi vuosiviikkotuntia. Muut taide- ja taitoaineisiin käytettävät valinnaiset tunnit on jaettu kaupungin tuntijaossa jo valmiiksi taide- ja taitoaineisiin. Taide- ja taitoaineiden valinnaisista aineista päättää koulun rehtori. Niin sanotussa yksisarjaisessa yläkoulussa taide- ja taitoaineiden valinnaisten aineiden tunnit voidaan jakaa vuosiluokan sisällä laajuuksiltaan eri tavalla kuin yllä on esitetty.

Painotetussa liikunnan, musiikin ja kuvataiteen opetuksessa taide- ja taitoaineiden valinnaisia tunteja voidaan käyttää painotettuun opetukseen. Tällöin painotetussa opetuksessa, jossa painotetaan tiettyä oppiainetta tai oppiainekokonaisuutta valinnaisten taide- ja taitoaineiden tarjonta voi olla on suppeampi kuin muussa perusopetuksessa. Painotettua opetusta järjestävät koulut tiedottavat tästä oppilasvalinnan yhteydessä ja kuvaavat painotetun opetuksen valinnaisten taide- ja taitoaineiden tarjonnan opetussuunnitelmassaan ja/tai valinnaisaineoppaissaan.

Huoltajille ja oppilaille tiedotetaan lukuvuosittain, mitä taide- ja taitoaineiden valinnaisia aineita oppilaat voivat valita.

Koulun opetussuunnitelmassa ja/tai valinnaisaineoppaassa kuvataan:

- *Koulun valinnaisten taide- ja taitoaineiden tarjonta, vuosiluokat, joilla kutakin valinnaista taide- ja taitoainetta tarjotaan, tavoitteet ja sisällöt sekä arvioinnin periaatteet osana kaikille yhteistä taide- ja taitoaineen oppimäärää sekä oppimisympäristöihin, työtapoihin, tukeen ja ohjaukseen liittyvät mahdolliset erityispiirteet.*
- *Kuinka paljon painotetussa opiskelevat oppilaat voivat valita taide- ja taitoaineiden valinnaisia aineita.*

12.2 Valinnaiset aineet (OPS-perusteet)

Valinnaisten aineiden tehtävänä on syventää ja laajentaa oppilaan osaamista oppilaan valinnan mukaisesti. Valinnaisten aineiden yhteenlaskettu määrä on vähintään yhdeksän vuosiviikkotuntia vuosiluokilla 1-9. Valinnaisena aineena voidaan tarjota perusopetukseen soveltuvia, syventäviä ja soveltavia perusopetukselle asetettuja tavoitteita tukevia aineita tai useasta aineesta muodostettuja oppiainekokonaisuuksia. Valinnaisten aineiden tulee edistää perus-opetukselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista¹. Syventävät valinnaiset aineet syventävät ja/tai laajentavat yhteisten oppiaineiden tavoitteita ja sisältöjä. Soveltavat valinnaiset aineet voivat sisältää aineksia useasta eri oppiaineesta tai laaja-alaisesta osaamisesta. Soveltavilla valinnaisilla aineilla voidaan edistää oppiaineiden yhteistyötä esimerkiksi taide- ja taitoaineiden opinnoissa, tieto- ja viestintäteknologiassa, kuluttaja- ja talouskasvatuksessa, globaali-kasvatuksessa tai draamaopinnoissa.

Opetuksen järjestäjä päättää, mitä valinnaisia aineita tarjotaan. Opetuksen järjestäjän tulee ottaa valinnaisten aineiden tarjonnasta sekä arvioinnista päättäessään huomioon opiskelijaksi ottamisen perusteet toiselle asteelle².

Valtioneuvoston asetuksessa määritellyssä tuntijaossa on vuosiluokilla 1-9 varattu yhdeksän vuosiviikkotuntia opetusaikaa valinnaisille aineille. Mikäli opetuksen järjestäjän hyväksymässä tuntijaossa ylitetään perusopetusasetuksen määrittelemä vähimmäisvuosiviikkotuntimäärä (222 vvt), voivat tunnit ylityksen osalta sisältää myös valinnaisia aineita. Valinnaisiin aineisiin osoitettuja vuosiviikkotunteja voidaan tarvittaessa käyttää painotetun opetuksen järjestämiseen.

Porin kaupunki

Porin kaupungissa valinnaisiin aineisiin on käytettävissä vuosiluokilla 4–6 yksi vuosiviikkotunti luokka-astetta kohden. Vuosiluokilla 4–6 voidaan yhden vuosiviikkotunnin valinnainen aine jakaa kahteen 0,5 tunnin moduuliin, mikä lisää oppilaiden valinnaisuutta

¹ Valtioneuvoston asetus (422/2012) 6 §

² Opetus- ja kulttuuriministeriön asetus opiskelijaksi ottamisesta ammatillisessa peruskoulutuksessa (4/2013); Opetusministeriön asetus opiskelijaksi ottamisen perusteista lukiokoulutuksessa (856/2006)

erityisesti pienemmissä kouluissa. Valinnaisaineiden järjestämisessä voidaan hyödyntää myös eri ikäluokista muodostettavia ryhmiä erityisesti vuosiluokilla 4–6.

Seitsemännellä vuosiluokalla opiskellaan yksi yhden vuosiviikkotunnin laajuinen valinnainen aine. Kahdeksannella vuosiluokalla valinnaisiin aineisiin on käytettävissä kaksi vuosiviikkotuntia ja yhdeksännellä vuosiluokalla kolme vuosiviikkotuntia. Vuosiluokilla 8–9 valinnaiset aineet muodostetaan siten, että kahdeksannella vuosiluokalla tarjotaan yksi kahden vuosiviikkotunnin valinnainen aine, jonka opiskelu jatkuu yhdeksännellä luokalla. Yhdeksännellä vuosiluokalla tarjotaan tämän lisäksi yksi yhden vuosiviikkotunnin laajuinen valinnainen aine. Niin sanotussa yksisarjaisessa yläkoulussa valinnaisten aineiden tunnit voidaan jakaa vuosiluokan sisällä laajuuksiltaan eri tavalla kuin yllä on esitetty.

Painotetussa opetuksessa ja englannin kielellä annettavassa kaksikielisessä opetuksessa osa valinnaisten aineiden tunneista voidaan käyttää painotettuun opetukseen. Tällöin painotetussa opetuksessa, jossa painotetaan tiettyä oppiainetta tai oppiainekokonaisuutta sekä englannin kielellä annettavassa kaksikielisessä opetuksessa, valinnaisten aineiden tarjonta voi olla on suppeampi kuin muussa perusopetuksessa. Painotettua opetusta sekä kaksikielistä opetusta järjestävät koulut tiedottavat tästä oppilasvalinnan yhteydessä ja kuvaavat painotetun opetuksen valinnaisainetarjonnan opetussuunnitelmassaan ja/tai valinnaisaineoppaissaan.

Valinnaisista aineista päättää koulun rehtori. Huoltajille ja oppilaille tiedotetaan lukuvuosittain, mitä valinnaisia oppilaat voivat valita.

Koulun opetussuunnitelmaan ja/tai erilliseen valinnaisaineoppaassa kuvataan:

- Koulun valinnaisainetarjonta, vuosiluokat, joilla kutakin valinnaista ainetta tarjotaan sekä kunkin valinnaisen aineen tavoitteet ja sisällöt vuosiluokittain, valinnaisen aineen arviointi sekä oppimisympäristöihin, työtapoihin, tukeen ja ohjaukseen liittyvät mahdolliset erityispiirteet.*
- Kuinka paljon painotetussa tai englannin kielellä annettavassa kaksikielisessä opetuksessa opiskelevat oppilaat voivat valita valinnaisia aineita.*